

Completa amb les dades del llibre que has llegit.

Títol

Autor

Editorial

Puntuació

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Envia aquesta pàgina a editorialbambu@editorialbambu.com i participaràs en el sorteig d'un lot de llibres.

D'acord amb el que es disposa en la LOPD, Editorial Casals i Combel Editorial l'informen que les seves dades s'han incorporat a un fitxer responsabilitat nostra, declarat davant el RGPD, on restaran sota la més estricta confidencialitat. La seva finalitat és la de satisfer els lícits objectius del grup, gestionar la prestació dels nostres serveis i fer-li arribar ofertes i informacions que el puguin interessar.

Així, considerem que vostè consent expressament al tractament d'aquestes dades per part d'Editorial Casals i Combel Editorial, consentiment que podrà revocar mitjançant els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, que pot exercir adreçant-se amb una fotocòpia del DNI a les nostres oficines del carrer Casp, 79; 1r pis; 08013 Barcelona.

Completa amb les teves dades.

Nom i cognoms

Nom del centre escolar

Curs

Adreça

M'ha agradat perquè

No m'ha agradat perquè

Marca les teves preferències.

M'agraden les històries:

- de por   d'aventures   de fantasia   realistes
 d'animals   de valors   d'humor   d'amistat

de

Llengua i Literatura

Protagonistes de la història

L'intendent de l'expedició

Sidi Mubbarak va formar part de les dues expedicions. **Llegeix el que se'ns diu d'ell en el llibre i afegeix-hi més coses.**

És africà i nascut a la tribu yao. És capturat per uns mercaders àrabs i venut com a esclau. L'amo el duu a l'Índia on aprèn l'hindi. Quan l'amo mor recobra la llibertat, torna a l'Àfrica i s'allista a la guàrdia del sultà de Zanzíbar.

- a) Els amics l'anomenen _____
_____
- b) Burton li posa el sobrenom de _____
- c) Té una manera de ser una mica _____
_____
- d) La seva feina consisteix a _____
_____

Els exploradors del primer intent

Els dos anglesos eren molt diferents de caràcter i de manera de ser. **Relaciona les afirmacions amb cada un d'ells segons correspongui.**

RICHARD BURTON
Cap de l'expedició

JOHN SPEKE

- Té els cabells negres.
- Es limita a escoltar i a assentir amb el cap.
- Té una cicatriu d'un polze de llarg a cada galta.
- No diu ni piu.
- És intel·ligent.
- S'esforça per conèixer els costums dels negres.
- Té els cabells grocs.
- Té els ulls severs.
- Li agrada molt caçar.
- És alt com un gegant.
- Es manté reservat.

Raona amb quin dels tres protagonistes t'has identificat més.

Els exploradors del segon intent

En Bombai va canviar d'opinió respecte a l'Speke. **Raona què n'opines del canvi d'actitud.**

«Des de fa dos mesos, l'Speke es fa passar per un príncep: exigeix que se l'alimenti com a tal i se l'allotgi en una barraca confortable a prop de palau... Al principi em pensava que era una nova equivocació, però era jo el que m'equivocava.» (pàg. 166).

- **Escriu què pensa en Bombai del capità Grant.**

Altres protagonistes

Van conèixer molts mercaders, prínceps i reis. **Intenta definir-los amb un sol adjectiu.**

- El mercader àrab Snay ibn Amir viu en una de les cases més boniques; els seus gestos són lents i la mirada penetrant, com els d'una serp.
Snay ibn Amir és _____
- En Manua Sera demana a l'Speke que enraoni amb els àrabs perquè vol la pau.
En Manua Sera és _____
- El cap Makaka exigeix un regal per deixar passar la caravana, volia un dels magnífics xals de seda que reserven per als prínceps.
En Makaka és _____
- El príncep Suwarora no els proporciona els vuitanta homes demanats però els fa arribar un *kaquenzingiriri*.
En Suwarora és _____
- Per l'Uganda, el nom de Mtesa ressona més aterridor que el rugit d'un lleó.
En Mtesa és _____

Els fets

La caravana

L'expedició necessitava el suport de molts homes i també de rucs. **Relaciona els components de la caravana amb el que feien.**

El guia

Els camàlics

Els rucs

Els sahibs

Els soldats armats

Els esclaus

- van arregats com mules i són conduïts per somerers.
- avancen muntats en ases.
- ha de conèixer bé el camí.
- estan a les ordres dels soldats.
- porten els farcells de mercaderies al cap.
- estan escampats per tota la caravana.

Comportament dels africans

Els africans feien de camàlics. **Marca amb una creu tot allò que hi faci referència.**

Els camàlics tenen bona relació amb els mercaders àrabs.

Es deixen reclutar amb la promesa de rebre perles a canvi de la feina.

En arribar a un poblat, els homes s'ofereixen per fer de camàlic.

Sovint, deixen de carregar les caixes i es planten per discutir un sou millor.

Per espantar els mals esperits i els saquejadors, canten i toquen els tam-tams.

Quan l'expedició arriba a un poblat, faciliten la relació i l'entesa.

Si els paguen abans del final del trajecte acordat, en el moment de rebre les perles desapareixen i ja no acaben el viatge.

Com que tenen por del príncep Suwarora, es neguen a caminar més de dos dies i exigeixen, per cada jornada, deu collarets de perles per cap.

Anècdota

A Karagüe, la cunyada del rei, que tot just té setze anys, només pot desplaçar-se a quatre grapes, com un hipopòtam. **Describeu el motiu que ho fomenta.**

- Raona si aquest costum és adient per mantenir una bona salut.

El projecte inicial d'en Bombai

Llegeix el text i escriu si en Bombai aconseguies complir el que va planejant els primers dies a Zanzibar o s'enganya amb excuses i pors.

«En realitat, ho sé: per mi, (el viatge) només durarà uns quants dies. Sóc un home lliure i no pot obligar-me ningú a fer el que no vull. Per no acabar a la presó del sultà, he decidit marxar amb els anglesos, però fugiré així que estarem prou lluny terra endins.»

Un Bombai diferent

A la segona expedició, a Kazeh, en Bombai canvia d'opinió. **Col·loca en el text les paraules a lloc per saber quin va ser el seu nou objectiu.**

riu

contractar

beure

quatre

caminar

descobrir

veure

banyar-me

dormir

país de sorra

Encercla en el mapa: Zanzibar, Kazeh, Karagüe, Uganda i Gondokoro.

«És curiós: fa _____ anys, quan el sahib Burton em va _____ pel primer viatge, tan sols aspirava a _____ a l'ombra d'un cocoter i _____ vi de palma. Avui que no tinc res més a fer que això, friso per _____, tornar a _____ el gran llac, _____ el Karagüe. I m'agradaria tant veure aquest _____ que els blancs busquen des de fa tant de temps, _____ a les seves aigües i baixar-ne el curs fins al _____, que deu ser meravellós.»

- Explica una vivència que t'hagi fet canviar d'opinió i d'actitud.

Àfrica no està feta per als dèbils

Els contratemps dificultaven la marxa. **Relaciona les frases que ho confirmen.**

- La humitat ho mulla tot,
- Per terra corren formigues de cap de búfal
- Núvols de mosquits
- Molts rucs moren
- Les hienes ataquen
- La llum és molt forta,
- Les cames fan figa i la llengua és inflada
- Uns espantosos centpeus gegants de potes vermelles

picats per mosques tse-tse.

omplen l'aire.

roba, caixes, rucs i homes.

massa per als ulls blaus de l'anglès.

que tenen unes mandíbules capaces de destruir una rata i quan et pessiguen no et deixen anar.

se'ns creuen pel camí amb el cos cobert de paràsits.

els nostres rucs.

per culpa de la malària.

A les fonts del riu sagrat

Describeu com reaccionen l'Speke i en Bombai quan troben les fonts.

«Els salts d'aigua han aparegut al revolt del camí... L'espectacle és magnífic. A mà dreta, les aigües plàcides del llac Nyanza semblen dormir. Després, a poc a poc, molt a poc a poc, una part d'aquesta aigua, ignorant el que li espera, es posa en moviment, avança sense fer onades. A mesura que les ribes poblades d'arbres s'estrenyen, l'aigua accelera, s'agita: el llac es torna riu... voreja unes roques grosses, després es llança al buit. Una enorme cascada, al peu de la qual l'aigua ronca, escuma de ràbia. A sota, uns peixos viatgers peguen bots i miren de pujar fins al llac... Més lluny, a mà esquerra, l'aigua es calma, reprèn el seu curs, llisca cap al seu destí de riu. – Per fi apareixes...!»

- L'Speke:

- En Bombai:

Les paraules

Proverbis

En Bombai, quan reflexiona, fa servir molts proverbis per fer els seus raonaments. **Completa els proverbis amb les paraules soltes.**

temps

cul del ratolí

mosca

cocodrils

silenci

serp

rellotges

gra de blat de moro

riu

esclau

- Qui rema amb el corrent fa riure els .
- Un val més que vint-i-cinc respostes.
- Un home que dóna ordres a pedres perd el .
- Quan el gat té gana, no diu que el fa pudor.
- Els blancs, tenen tots però no tenen mai temps.
- El sempre va errat davant la gallina.
- La pot volar tant com vulgui, no es tornarà mai un ocell.
- No insultis el cocodril fins que no hagi creuat el .
- Qui ha estat mossegat per una desconfia d'una eruga.
- Ets l'amo de les paraules que no has pronunciat; ets l' de les que has deixat escapar.

- **Recorda la situació en què en Bombai fa servir un d'aquests proverbis i explica-la amb paraules teves.**

La força i l'abús de poder és present a l'Àfrica

Explica en paraules teves el significat de les paraules d'en Bombai.

«Sense voler, semblen rere nostre tristesa i misèria. Mtesa, mal rei, t'odio i m'alegro de fugir del teu país!»

Un bon reclam

En Bombai reconeix que necessita l'Speke perquè té coses per ensenyar-li. **Fes un text semblant que parli de l'entorn on vius i que animi a ser visitat.**

«El Nil...? És un riu sorprenent. L'he vist un cop, a Egipte. Saps, Egipte és un país immens, totalment cobert de sorra groga. Hi fa molta calor i no hi plou mai. Com deus figurar-te, no hi podria viure ningú si el Nil no el travessés de sud a nord. Gràcies a ell, una brillant civilització hi va néixer fa cinc mil anys... Va construir piràmides i magnífics temples per als seus déus. Però no ha aconseguit mai ningú saber d'on venia aquesta aigua tan valuosa. És el que busquem.»

Costums i tradicions diferents

Ordena les parts del diàleg, per assabentar-te d'una tradició del Karagüe.

- Car?
- S'ha casat aquest matí. Els homes del poblat l'han embolicada en una pell i corren a deixar-la al llit del nuvi. És tradició.
- Pot deixar el marit però li ha de pagar les vaques i els bens.
- Un home que es vol casar ha de donar vaques i bens al pare de la seva futura dona.
- És guapa! Ha degut costar car.
- I si la dona no és feliç?

- **Explica un costum o una tradició de la comunitat on vius.**

Ciències naturals i socials: Història

El tràfic d'esclaus a l'Àfrica

En Bombai sap prou bé el que sent la gent dels poblats. **Escriu els verbs que falten en el text.**

«De tant en tant, _____ un petit poblat. En veure'ns _____, els homes, les dones i els nens _____ al bosc. Fa vint anys que cada dos per tres uns bandits armats _____ foc a les cabanes i _____ els habitants. Els _____ a les caravanes àrabs, que els _____ com a esclaus a Aràbia, l'Índia o qui sap on. Aquesta pobra gent _____ por de tots els forasters, fins i tot de nosaltres, que només _____ comprar menjar.»

- Busca informació en el quadern de documentació i explica amb paraules teves en què consistia el tràfic d'esclaus, per part dels àrabs i dels europeus, i les seves conseqüències.

L'esclavitud

Imagina que ets un dels protagonistes d'aquesta fotografia i explica què penses i què sents.

Ciències naturals i socials. Geografia

Els objectius de la Reial Societat Geogràfica de Londres i de l'Speke no eren compartits per en Bombai.

Escriu a qui fan referència les afirmacions i raona les diferents reaccions davant un mateix fet.

A «Buscar un riu, per què? Si tots els rius s'assemblen!»

B «Pels homes i pel país que descobreixi les fonts del Nil, tot serà honors i glòria».

Raonament:

Qüestió de noms

L'Speke va rebatejar el llac Nyanza i el va anomenar llac Victòria en homenatge a la reina d'Anglaterra. **Si descobrissis alguna cosa digna de ser recordada, digues quin nom li posaries perquè passés a la posteritat i raona-ho.**

El llac Victòria

Fes servir la lògica per completar un text desconegut i sabràs més coses del llac. Consulta el mapa de la zona.

69.500 km²

240 km

segon

Rift Valley occidental

340 km

83 m

1.134 m

Rift Valley oriental

Tanzània

Uganda

Kènia

centre-oriental

El Llac Victòria està situat a la zona d'Àfrica, en un altiplà de

d'altura, entre el i el

Està rodejat per , i .

Té una extensió de i una forma rectangular, amb una longitud màxima de

, una amplada de i, en alguns llocs, una profunditat

de . És el llac d'aigua dolça més gran de la Terra.

Natura

Diversitat de paratges

L'expedició travessa llocs molt variats. **Relaciona els entorns amb la seva descripció.**

selva

desert d'Egipte

estanys

sabana

«Al damunt dels caps, els arbres i les lianes entrelaçades s'ajunten i formen un sostre verd. Fa fresca i hi ha poca llum.»

«L'aire és més fresc, el cel més blau i el sol més agradable. Hi trobem tamarindes, mimoses i uns quants boababs. Els micos s'amaguen rere els troncs amples i les iguanes es bronzegen les escates al sol.»

«Les herbes verdes, tallants, i les mates espineses ens engrapen com per impedir-nos d'anar més lluny.»

«M'hi enfonso fins als genolls, a vegades fins a la panxa. Una olor de podrit s'enlaira de terra. Un horrible concert de granotes ens acompanya. Travessem rius dels quals sortim coberts de sangoneres.»

«Ens acull un concert de tambors i campanetes. Al vespre, milers d'ocells es posen als marges. De nit, elefants, girafes i zebres s'hi abeuren. I de dia, són els homes.»

«Desemboquem en uns camps. Els turons, rodons i coberts d'esbarzers, són els únics que no estan cultivats. Al vell mig d'unes plantacions de plataners s'amaguen barraques d'herba.»

«Veiem el Nil i, a les seves ribes, canyissos, cocoters i palmeres. Més enllà, tan lluny com arribava la vista, hi havia camps de cereals o canyes. Amb tristes muntanyes desèrtiques i una mica de sorra groga de tant en tant. La sorra es troba just després dels camps...»

«Una immensa extensió blava, a la superfície de la qual el vent forma llunetes d'escuma. A l'aigua, a prop del marge, uns ulls, unes orelles i uns narius sobrepassen: hipopòtams que dormitegen. Més lluny uns pescadors llancen les xarxes. N'hi ha diversos a la regió, a més de mil metres per sobre del mar.»

muntanyes

poblats

els grans llacs

aiguamolls i zones pantanoses

Un món de cultures

El regateig i les negociacions

En Bombai s'estranya que al país de l'Speke els objectes tinguin un preu. Al seu país es negocia diferent. **De les parelles d'afirmacions, ratlla la que no sigui certa.**

- Les negociacions són un treball professional.
Les negociacions són un joc.
- És una manera de fer coneixença.
És una manera de fer-se enemics.
- Es ridiculitza l'altre.
Es rivalitza amb l'altre.
- Es guanya amb mauleries, posant incòmode el comprador.
Es guanya amb crits i imposant els arguments.
- Se simula que t'ho quedes i al final renuncies.
Se simula que te'n vas per tornar més engrescat
- Si hi ha acord, s'encaixa de mans, es beu vi de palma i els tam-tams ho anuncien.
Si hi ha acord, no es comparteix la negociació i se'n silencia el preu.

Tecnologia i progrés

Una foto val més que mil paraules

- Escriu què porten en els farcells.

- Escriu com seria una caravana en el temps actual.

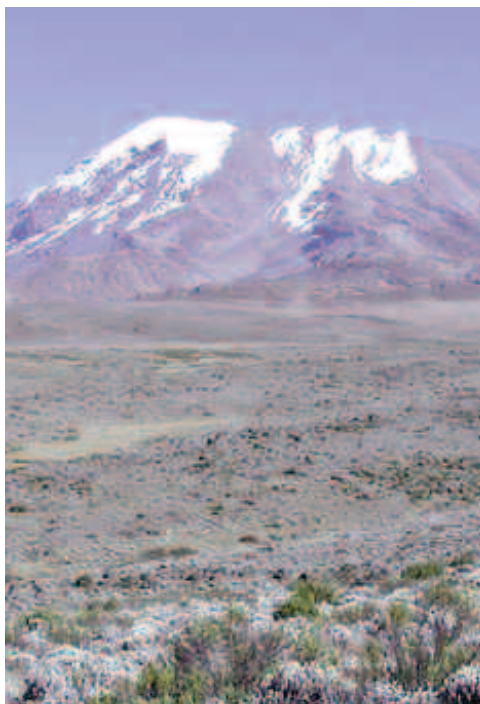

Un pas més

Treball d'investigació

Observa la imatge del Kilimanjaro i investiga més coses sobre aquesta muntanya.

- A quin país es troba?

- De quina carena de muntanyes forma part?

- Quin tipus de muntanya és?

- Quina altura té?

- Altres:

Aprofundeix en el tema

Per completar la lectura, us proposem que mireu la pel·lícula *Sinuhé, l'egipci*.

Després de veure la pel·lícula, podeu fer un debat a l'aula.

Demaneu al responsable del vostre grup que us moderi el debat.

Fitxa tècnica

Títol: *Sinuhé, l'egipci*

Director: Michael Curtiz